

**Javaslat a
Berzsenyi Dániel Városi Könyvtár épületének
a Marcali Települési Értéktárba történő
felvételéhez**

Készítette:

Monostori Szilveszter igazgató a Berzsenyi Dániel Városi Könyvtár képviselőjében

Marcali, 2022. január 6.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Berzsenyi Dániel Városi Könyvtár
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Monostori Szilveszter igazgató, e-mail: igazgato@marcalikonyvtar.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Berzsenyi Dániel Városi Könyvtár épülete

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ kulturális örökség
☐ egészség és életmód	☐ sport
☒ <u>épített környezet</u>	☐ természeti környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ turizmus

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: 8700 Marcali, Park u. 2.

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☐ települési	☒ megyei
☒ tájegységi	☒ külföldi-magyarországi

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

A mai marcali Berzsenyi Dániel Városi Könyvtár épülete 1965. augusztusa és 1967. májusa között épült fel. A megnyitásra 1967. május 8-án került sor, augusztus 20-án pedig névadó ünnepséget tartottak, Berzsenyi Dánielről nevezték el. 1969-ben avatták fel az épület előtt Ács István szobrászművész Berzsenyi Dániel költőt ábrázoló mellszobrát. Az épület

gyermekkönyvtár részlegének a díszítését meseillusztrációkkal Szabó Béla festőművész végezte el. Az országos modernista divatba beleillett és az újszerűsége miatt hazai és külföldi könyvtári küldöttségek keresték fel.

Az országban egyedülálló könyvtárépületet Kampis Miklós (1935-2020) építésztervező, az akkori Somogyterv munkatársa, később Kossuth-díjjal és Nemzet Művésze elismerésben részesített alkotó tervezte. Az építkezést a megyei Tanács vállalta, a TANÉP kivitelezte, az építésvezetője Tanasits Elemér volt.

Az épület az akkori község, járási székhely közparkjának az északi oldalán, a MOZI épület szomszédságában helyezkedett el. A könyvtár helyszínének a kiválasztásában a település központja a jó megközelítés (Kossuth, Petőfi, Rákóczi utcák határolta terület), a később kialakított és rendezett Béke-park környezete és a szomszédos épületek kellő távolsága játszott szerepet.

A modernista épület tervezése során a funkciót tekintették elsődlegesen, az anyag felhasználás során a beton és az üveg dominált. Az 5000 kötetes járási szintű feladatellátáshoz mért, közösségi helyet kívántak létrehozni. Ehhez a funkcióhoz, és az épület eredeti stílusához illeszkedett 1991-ben a bővítés is.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

A könyvtár épülete az első olyan épület településünkön, amelyet építéskor könyvtárépületnek szántak. Ezt megelőzően Marcaliban eredetileg nem könyvtári funkciót ellátó ingatlanban, a Járási Művelődési Házban kapott helyet a könyvtári feladatellátás, ami gyakorlatban egy 30 m²-es helyiséget jelentett. A könyvtár épülete a várossá fejlesztés tudatos lépése volt. A növekvő lakosságot kiszolgáló, tág terekkel rendelkező épületet álmodtak meg a település központi, beépítetlen zöld területére. Építéskor és azóta is fontos szempont volt a parkosított környezet, így az épület és környezete együtt teremt vonzó környezetet az olvasni vágyóknak. A funkció és a használhatóság előtérbe helyezése, a tudatos épülettervezés és a nyílt területek összekapcsolása olyan elvek, melyeket a mai modern városfejlesztésben is megjelennek. A korszakban emelt és ma is álló, funkcióját végig megőrző épület nincs más a városban. Történeti építészeti értékkel bír. Építéskor különleges technikai megoldásokat választottak, a nagy belső tér áthidalásához helyben öntött vasbetonelemeket alkalmaztak. Az építés során alkalmazott megoldások a korszakban a legmodernebbnek számítottak.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Fejezetek a marcali járás történetéből (1918-1968), szerk.: Paál László. 164-166. o.

Berzsenyi Dániel nevét vette föl a Marcali Járási Könyvtár. Somogyi Néplap 24. évf. 198. sz. 6. o.

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: www.marcalikonyvtar.hu

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

Fortepan: Berzsenyi Dániel Járási Könyvtár (1970)

Berzsenyi Dániel Városi Könyvtár (2020)

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozata